

POD ENO STREHO SKRIBIMO ZA PROSTORSKO OPISMENJEVANJE OTROK IN ODRASLIH.

Besedilo: Barbara Viki Šubic, Polona Filipič, Center arhitekture Slovenije

Center arhitekture Slovenije (CAS) je zavod, ki deluje v javnem interesu na področju ozaveščanja, vzgoje in izobraževanja o kulturi bivanja, grajenem prostoru in arhitekturi; namenjen je različnim starostnim skupinam oz. javnosti. Grajeni prostor in stavbe imajo namreč močan vpliv na naše življenje, zdravje, počutje, uspešnost, varnost in zadovoljstvo. Vsi ljudje, ne samo arhitekti, krajinski arhitekti in prostorski načrtovalci, soustvarjamo prostor, ki hkrati določa vsakega izmed nas. Arhitektura nosi visoko kulturno, okoljsko, družbeno in ekonomsko vrednost, zato spada njeno razumevanje v polje splošne izobrazbe.

Izobraževanje o vrednotah grajenega prostora in arhitekture

Nekaterim vrstam umetnosti se lahko vedno izognemo – ne gremo v gledališče, ne obiščemo razstave, ne gremo na koncert. V prostoru in arhitekturi pa se odvija večina naših aktivnosti, zato je pomembno, da osnovne prostorske vrednote spoznamo že v procesu zgodnjega izobraževanja. Pod okriljem CAS že od leta 2009 izvajamo program Igriva arhitektura, s katerim aktivno ozaveščamo, vzgajamo in izobražujemo otroke in mlade o vrednotah in pomenu kakovostno grajenega prostora, arhitekture in oblikovanja, in to na področju celotne Slovenije. Dolgoročni cilj programa je ta področja uveljaviti v vzgojno-izobraževalnih programih za vrtce ter osnovne in srednje šole, saj so sedaj v njih zastopana le kot medpredmetna področja. Mejnik v delovanju programa pomeni tudi priročnik Igriva arhitektura, ki je sistematično in didaktično urejen preplet teorije in prakse za izobraževanje o grajenem prostoru, prejele pa so ga vse osnovne šole v Sloveniji.

Učenje prek izkušnje

Program Igriva arhitektura s sodobnimi metodami učenja, z izkušnjo, podpira razvoj ustvarjalnega in kritičnega mišljenja ter ponuja učinkovite postopke za razumevanje prostora, arhitekture in oblikovanja, tako v formalnih kot v neformalnih izobraževalnih okoljih. Program je prilagojen različnim starostnim skupinam in tudi otrokom s posebnimi potrebami. V osmih letih delovanja je na delavnicah in drugih aktivnostih v okviru programa sodelovalo že več kot 4500 otrok; posamezne delavnice je prostovoljno zasnovalo več kot 350 arhitektov, krajinskih arhitektov, prostorskih načrtovalcev, oblikovalcev in drugih strokovnjakov, ki so na njih tudi predavali in jih vodili. S tem so prispevali k pomembni spremembi razumevanja vloge arhitekture in kulture prostora. Delavnice izvajamo v različnih kulturnih in izobraževalnih institucijah po vsej Sloveniji. Na osnovnih in srednjih šolah izvajamo tudi tehniške in kulturne dneve ter izobraževanja pedagoških in strokovnih delavcev. Dejavnosti v okviru Igrive arhitekture redno predstavljamo na pomembnih nacionalnih in mednarodnih razstavah ter kongresih. Sodelujemo s sorodnimi ustanovami doma in v tujini. Na pobudo avstrijskih kolegov iz organizacije Bink in v sodelovanju z Zvezo društev slepih in slabovidnih Slovenije smo leta 2013 sodelovali na 13. arhitekturnem bienalu v Benetkah z delavnico »SIGHTLESS COMMON GROUND«, kjer smo obiskovalce soočili z izkušnjo doživljanja prostora brez uporabe vida in poudarili pomen prilagojenega prostorskega oblikovanja za vsem dostopen javni prostor.

Leta 2014 smo skupaj s srednjo waldorfsko šolo iz Ljubljane sodelovali na 14. arhitekturnem bienalu v Benetkah, in sicer na delavnici Get Involved II Paper+ (»Vključi se II, Paper+«),

kjer smo razmišljali o gradnji prostora iz papirja. V sodelovanju s slovenskimi osnovnimi šolami že tretje leto sodelujemo na arhitekturnem festivalu Architecture Week in Pragi, kjer učenci razstavljajo svoje izdelke na temo urbanistične in arhitekturne dediščine Slovenije.

Program Igriva arhitektura je bil leta 2013 za svoj prispevek k bogatitvi arhitekturne kulture nagrajen tudi s Plečnikovo medaljo, ki je ena najpomembnejših stanovskih nagrad v Sloveniji.

Kreativne poti prostorskega opismenjevanja

V sodelovanju z različnimi ustanovami smo v tem duhu izpeljali kar nekaj odmevnih projektov: razstavi V OSPREDJE: pionirke slovenske arhitekture, gradbeništvu in oblikovanja (2016, 2017) ter Življenje z vrtovi – vrtovi Jute Krulc (2016); dogodke Vurnikovi dnevi (2014–2017), Odrpta vrata v ateljeje arhitekt, gradbenic in oblikovalk (2016, 2017) in Fabianijevo leto (2015). V sodelovanju z izbranimi fakultetami Univerze v Ljubljani ustvarjamo kolekcijo Darilo slovenske arhitekture (DSA), izdelke z motivi iz ključnih del slovenske arhitekturne dediščine in sodobnosti (kolekcije DSA: Ivan Vurnik in Helena Kottler Vurnik, DSA: Maks Fabiani in DSA: Edvard Ravnikar). Prostorske vrednote so temelj nacionalne kulture, ki odslikuje razvitost posamezne družbe. Naše delovanje presega ustaljene metode izobraževanja in razumevanja prostora in arhitekture, krog udeležencev naših dejavnosti ne zajema le posameznikov, ki jim je polje arhitekture in kulture prostora blizu. Snujemo projekte, ki nas navdihujejo in gradijo večplasten mozaik aktivnosti, s ciljem dvigati zavest slehernika o pomenu bogate slovenske kulturne in arhitekturne dediščine ter sodobnosti.